

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

73. ÅRGANG

---

4. NOVEMBER 1961

A V I N N H O L D E T :
PAVEN 80 ÅR - HUNDRE TUSEN TROLLUNGER - PATER
SCHILLINGS SAK - SKILSMISSE OG GJENGIFTE - BLIKK
PÅ TIDEN - LITTERATUR - RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT

NR

21

NESTE NUMMER UTKOMMER 18. NOVEMBER 1961

Tåsen Bok og Papir a.s

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41 - Oslo - Tlf. 60 49 40

HUSK

kirkekollekten
søndag 5. november
som i Oslo
katolske bispedømme
tilfaller
bladet «St. Olav».

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,
Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.
Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

ST. OLAV BOKHANDEL

er åpen onsdager til kl. 18.00
Øvrige dager » » 16.00
Lørdager » » 14.00
Tlf. 42 31 70

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	} Oslo
Vår Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Oslo
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Arendal
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Bergen
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hammerfest
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikæls Kirke	} Hammerfest
St. Mikæls Prestegård	
St. Theresia kirke	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tromsø
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, I. etg. Tlf. 41 04 41.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent alle hverdager
kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 5. NOVEMBER (24. søndag e.
Pinse): Ep. Rom. 13, 8—10. Ev. Matt.
8, 23—27. Mandag, tirsdag og onsdag:
Ferialdager. Torsdag: Laterankirkens vig-
selsdag. Fredag: Andreas Avelinus, bekj.
Lørdag: Martinus, bisk. og bekj.

SØNDAG 12. NOVEMBER (25. søndag e.
Pinse): Ep. Kol. 3, 12—17. Ev. Matt.
13, 24—30. Mandag: Didakus, bekj.
Tirsdag: Josef, bisk. og mart. Onsdag:
Albert den store, bisk. og bekj. Torsdag:
Gertrud, jomfru. Fredag: Gregor under-
gjøreren, bisk. og bekj. Lørdag: Vigsels-
dagen for Peter og Paulus-kirken i Rom.

SØNDAG 19. NOVEMBER (26. søndag e.
Pinse): Ep. I. Tess. 1, 2—10. Ev. Matt.
13, 31—35.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke,	7.00	11.00
Akersveien 5. Biskopen og prestegården	8.30	
42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	9.45 m. eng. pr.	
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne,	8.30	11.00
Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	19.00	
St. Dominikus kirke, Dominikanerne,	8.15-9-	10.00
Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	11.30	
Vår Frue Villas kapell, Montebello,	—	8.30
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Tronheimsv. 309,	—	9.00
tlf. 21 25 87		
ARENDAL: St. Franciskus kirke,	8.00	10.45
Tyholmen, tlf. 2209		
BERGEN: St. Pauls kirke,	8.00	10.30
Christiesgt. 16, tlf. 15410	9.00	
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke,	8.30	10.30
Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19		
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke,	8.30	10.45
Kongensgt. 9, tlf. 1438		
HALDEN: St. Peters kirke,	8.00	10.45
Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168		
HAMAR: St. Torfinns kirke,	8.30	11.00
Torvgaten 113, tlf. 23751		
HAUGESUND: St. Josefs kirke,	8.30	11.00
Haraldsgt. 21, tlf. 3195		
HØNNEFOSS: St. Theresia kirke,	8.00	10.30
Vesterngt. 5, tlf. 266		
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke,	8.00	10.30
Kirkegaten 3, tlf. 24225		
LILLEHAMMER: Mariakapellet,	—	10.00
Weidemansgt. 3, tlf. 52550		
LILLESTRØM: St. Magnus kirke,	8.30	11.15
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		
MOSS: St. Mikæls kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår frue kirke,	7.45	10.45
Sverresgt. 26, tlf. 50793		
STABEKK: Maria Kirke,	8.40	10.40
Nyveien 17, tlf. 537735		
STAVANGER: St. Sviithun kirke,	8.00	10.30
Dronningensgt. 8, tlf. 25534		
SYLLING: St. Hallvarvs kapell,	—	—
tlf. 84 90 28 (Drammen)		
TØNSBERG: St. Olavs kirke,		10.45
Sandefjordgt. 1, tlf. 11949		
St. Olavs kapell	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke,	8.30	11.00
Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21214	19.00	
St. Elisabeth Hospitals kapell,	6.15	—
Ila, tlf. 20221		
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke,	8.00	11.00
Flintegaten 5, tlf. 2779		
MOLDE: St. Sunniva kirke,	8.30	11.00
Parkveien 23, tlf. 1100		
ÅLESUND: Vår Frue kirke,		11.00
Nørvesund, tlf. 3066		
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94.	8.15	10.30
Biskopen og prestegården tlf. 3604		
St. Elisabeth hospital,	6.20	—
Mellomveien 15, tlf. 2101		
BODØ: St. Eysteins kirke,	8.15	10.30
Hernesveien 22, tlf. 21783		
HAMMERFEST: St. Mikæls kirke,	—	10.30
Strandgt., tlf. 1392	19.00	
HARSTAD: St. Sunniva kirke,	8.00	10.30
Skolegt. 4, tlf. 1205		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service: 41 79 80

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo
Kontortid: 9,30—16. Lørdag 9,30—14. - Tlf. 42 31 70
Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

PAVEN 80 ÅR

Den er ikke offisiell, men mon den ikke — uten indiskresjon — tåler å bli gjenfortalt. En biskop fra en av den katolske kristenhetens utkanter avla nylig et besøk i Vatikanet og ble mottatt i privat-audien hos Paven. Johannes XXIII ga seg god tid, og samtalen kom blant annet inn på hans liv før han overtok Kirkens høyeste embede. Han berettet om sin tid i Hellas, under siste verdenskrig, da han blant annet arbeidet hardt for å organisere en storstilt hjelpeaksjon mot hungersnøden der. «Og så», sa han, «da krigen var slutt, fikk jeg en dag et telegram fra Vatikanet om at de hadde utnevnt meg til pavelig nuntius i Paris. Meg! Ser De meg som sendemann — i Paris?»

Historien tier om hva den noe forbløffede biskop mon svarte til et så overraskende spørsmål — vel vitende om at Mgr. Roncalli ikke bare ble en dyktig sendemann i det befrikkede Frankrike, men også senere — pave.

Anekdoten — som i motsetning til en og annen paveanekdote er sann — forteller noe meget karakteristisk om den presten som nå bekler Peters stol og som bærer det enorme ansvar og den tyngende ensomhet som alltid har hvilt over dette embede. Gjennom et helt livs diplomatisk arbeide i Kirkens tjeneste forble Mgr. Angelo Roncalli — en begavet og fattig bondesønn fra Bergamo — en mann i hvem prestedommet ikke minst var et kall til *hjerterlag*. Og da han i sin høye alder, som kardinal og patriark av Venezia, fikk hyrdeansvar, viste det seg at kanselliernes rapporter og ambassadernes høflighetsformer ikke hadde støvet til denne prestens aktive og virkende godhet for mennesker. Som forgjengeren Pius XII, men ut fra helt andre forutsetninger, kom Johannes XXIII til å bevise, at den gjengse fordeling av pavene i «politiske» og «religiøse» egentlig er meningsløs i vår tid. Begge hadde de arbeidet et helt liv i Kirkens byråkrati. Men begge viste de som paver at kildene til pastoral forståelse, ansvar og iver var levende i dem, og bestemte deres åndelige ledelse av den katolske kristenhet.

Den 4. november feirer pave Johannes XXIII sin 80-årsdag. Ikke i noe *otium*, men tvert om med så mange brennende og aktuelle saker på sitt arbeidsbord at en knapt kan lese denne nyhet uten et stikk av uro: Får han fullføre sin gjerning? «Menneskets livs tid», sier Psalmisten, «den er sytti år». Og som for å favne unntagelsene føyer han til: «Eller åtti år, dersom der er megen kraft.»

Hos Johannes XXIII er der, *må* der være, kraft endog ut over dette. For denne mann har åpnet et nytt kapittel i kirkehistorien, og ingen annen kan legge opp dette kapittel helt slik som det var tenkt. Pavens omgivelser og medarbeidere beroliger oss: hans sunnhet og hans arbeidskraft er intakte og kommer hele verdenskirken til gode frem mot det II. Vatikankonsil. Og både i vårt gamle Europa, i Den Nye Verden og Det nære og Det fjerne Østen føler Kirken det faste pulsslaget fra Rom. Pave Johannes og hans gjerning er hverken på det religiøse livets indre eller på misjonens og kirkeledelsens ytre plan en gammel manns famling. De gjenspeiler tvert om så åpenbart en nybrotts tid og samler så mange håp i den gamle Kirke at de bæres på en usynlig bølge av hengivenhet og forbønn. Pave Johannes er et levende paradoks som ikke minst vår tids mennesker, katolikker og ikke-katolikker, umiddelbart forstår og gir sin sympati i en grad som vel få paver har opplevd: En enkel, ydmyk og oppriktig prest og sjelehyrde bak det overdådige byzantinske apparat av seremonier og tradisjoner.

Hans pontifikat er foreløpig så ungt av år at det er nesten utrolig hva det allerede har forårsaket. Ikke bare av konkrete tiltak, på reformenes, institusjonenes og læremyndighetens plan. Men ikke minst av mentalitetsforandring i den katolske kristnes samtidsbevissthet.

Dette er i sannhet Kirkens ungdom og nådens virke: At fra en 80-årsrings fromhet, erfaring, hjerterlag og intelligens strømmer i dag glede, livsmot, tillit og innsatsvilje som en inspirasjon ut i millioner kristne hverdag. Pavens sosiale ensyklika nylig, og den mottagelse den fikk, minner om den oppmerksomhet og respekt som hans person og embetsgjerninger møter i en verden i villrede og i en tidsalder i fødselsveer.

Den 4. november vil verdenskirken på en særlig og inderlig måte gjøre det til sitt håp og sin bønn at Johan-

EUGENIE WINTHER

Der er mennesker som, ved arbeidsomhet, fast stopning og konsekvens, ender med å bli en slags institusjon, de alene. I barne-litteraturen er Eugenie Geelmuyden Winther en slik «institusjon». Hennes forlegger — N. W. Damm har nå til hennes 60 års dag satt seg fore å regne sammen hva hun har ydet i de 35 årene hun har skrevet for barn. Det er blitt et fantastisk regnestykke — status over en lang og energisk arbeidsdag. Alene har hun skrevet 22 bøker, og sammen med sin søster enda 6 til. Disse 28 bindene, som alle er med i Kirke- og undervisningsdepartementets lister over bøker til skoleboksamlingene, er kommet i tilsammen 53 opplag med et samlet opplagstall på ca. 300 000 eksemplarer. En enkelt av hennes serier — «Trollungene» — vil alene foreligge i 100 000 — ett hundre tusen — eksemplarer. Det er mye barnefantasi, det!

Ved siden av dette har Eugenie Winther i denne tiden oversatt over 60 barnebøker, vært konsulent for 30 eller fler barnebok-manuskripter pr. år og sittet i styret for Ungdomslitteraturens forfatterlag i nærmere 15 år. Og som om der ved siden av en slik innsats var plass for «private» interesser, har hun ofret tid og krefter på et hjelpearbeid for barn, som ligger henne på hjertet.

I dette intervjuet taler Eugenie Winther om litt av hvert, men den som sitter overfor henne med blokk og blyant vil fort oppdage at samtalen ad mange veier har en tendens til å vende tilbake til utgangspunktet: *Barn*. Det er så visst hverken oss eller leserne imot.

nes XXIII må få styrke og livsmot til å føre frem sitt pontifikats kongstanke — konsiliet — til den slutt som er Guds vilje.

Av mange uttalelser vet vi at dette sent og tidlig er pavens hjerteangående. Vi ville ikke være katolske kristne dersom det ikke dermed også ble vårt eget, omsatt i forbønn og gode ønsker for både mannen og embedet.

HRM.

Det var blink fra første skudd av. Da hun i 1926, som lærerinne på en privat forskole, sendte inn sitt første barnebok-manuskript, fikk hun telefon allerede dagen etter om at det var antatt. Senere kom bøkene slag i slag, ved siden av hennes over 20-årige gjerning som oversetter og bok- og film-anmelder i «Nationen». Vennskapet mellom henne og en stor, ungdommelig leserkrets syntes sluttet fra første dag.

Ikke alle som tror det om seg selv finner veien inn i barns tanker og følelser. Eugenie Winther har funnet den. Selvfølgelig ved simpelthen å være «glad i barn» — men det er vel de fleste. Men dessuten trengs det noe mer, som vel i siste instans er medfødt.

PÅ BARNETS NIVÅ

— Jeg har ikke selv barn, sier fru Winther. Kanskje har jeg kompensert savnet ved å ferdes blant og trives med barn, blant annet nevøer og nieser. Jeg hadde en avtale med min beste venninne, som var velsignet med en stor barneflokk, at hun i vinterens løp skulle skrive ned pussigheter om barna sine, — hva de sa og foretok seg. Om sommeren bodde jeg så hos dem på en gård på Hedemarken og skrev da løs ut fra hva der var samlet og hva jeg selv så og hørte. Det er for så vidt lettere å skrive om og for barn enn for tenåringer. De førstnevnte interesserer seg evig og alltid for de samme ting — de sistnevnte er underlagt motens skiftninger. Og de kan være både brå og brogede.

— Og hva skal barna ha, først og fremst?

— En må stille seg på deres nivå. Da oppdager en at barn jo oftest er strenge moralister — det gode skal ha belønning og det onde straff med klar og tydelig fordeling. Bøker som vi voksne lett fristes til å finne for «prektige» og dydsmønsteraktige viser seg forbløffende populære — det er tilfelle med for eksempel verdenssuksessen *Enid Blyton*, som må ha millioner av små lesere i en rekke land. Her er alt i den rette orden — hennes barn vasker hendene før maten og pusser tennene og ber aftenbønn før de sovner! Nettopp fordi barn *identifiserer* seg så sterkt med barn de leser om, kan et nokså konvensjonelt pekefinger-mønster faktisk få stor pedagogisk virkning. Enid Blyton er for øvrig katolikk, og har skrevet en god gjenfortelling av Bibelen for barn.

BARN OG RELIGION

— A propos, fru Winther: Mener De at barn er naturlig religiøse?

— Ja, absolutt! Men igjen er det på sin egen måte. Nå må jeg tilstå at jeg ikke har personlige inntrykk av barn fra ateistiske hjem. Men jeg er slått av den selvfølgelighet med hvilken barn «tar» uttrykk fra religion, som for eksempel nettopp bønner, hos de skikkelsene de leser om, og synes det er naturlig selv å opptre likedan. Og svært mange foreldre som ikke selv har særlig fast grunn under føttene i religiøse spørsmål holder jo i hvert fall på at deres barn skal møte et minimum av bønn og tro — i det minste ut «søndagsskole-alderen».

— Men så klikker det?

— For adskillige: Ja. Mange av foreldre-genera-

USEN TROLLUNGER

MED EUGENIE WINTHER

sjonen er jo her selv hemmet, bortsett fra at de ofte ser klart hva religion kan bety i et menneskes liv og personlighet og gjerne ville utruste i hvert fall sine barn med en slik kraft, hvis de kunne. Her er nok barnelitteraturen mange steder et hjelpemiddel i langt høyere grad enn hos oss. Jeg tenker på de danske «Don Bosco»-bøkene — katolsk barnelitteratur av ofte utmerket kvalitet, som gjør barn fortrolige med det kristne livsmønster på en ganske uproblematisk måte. Jeg misunner unektelig disse forfatterne — her hjemme er selvfølgelig vårt eget livsmønster til en viss grad bindende for barnelitteraturen, og i det livsmønsteret har de religiøse verdier adskillig mindre plass. Det er ikke mulig, og vel heller ikke riktig, på barnelitteraturens plan, direkte å *forvirre* det livssyn barna mottar i skole eller hjem.

SANSEN FOR DE ANDRE

— Men når De nå beskriver barn fra andre land?

— Det er noe annet. En av mine pikebøker forgår på Mallorca, hvor jeg engang tilbragte en vinter. I slike tilfeller er det selvfølgelig pedagogisk riktig å vekke nysgjerrighet, sans og respekt for andres menneskelighet, også for det sterke religiøse preget hos andre folk.

Ellers er denne sansen for de som er «anderledes» noe av det viktigste en kan inngi barn. Blant alle bøkene mine er der tre som jeg er særlig glad for at jeg har skrevet, nettopp under den synsvinkel. Den første heter «Mot ukjent mål», og handler om et par flyktningebarn

De unge — la dem i fred!

for hvem det er blitt en livssak å finne det landet hvor freden hersker — godviljens land. Den andre heter «Kan vi vel», og er skrevet ut fra en av de mest gripende erfaringer jeg har gjort, i møte med invalide barn på Sophies Minde. I boken lar jeg friske barn møte og forstå handicappede og imponeres av deres evner og livsmot. Hovedpersonen Tobben — i livet het han Tott — var født uten armer. Men hva denne gutten maktet, praktisk ved hjelp av føttene og mentalt ved sitt gå-på-mot og sitt overskudd — med en slik invaliditet! — gjorde det mulig å skrive en *munter* bok om disse barna. Jeg kommer aldri til å glemme hva de lærte meg, og hva jeg har søkt å lære videre til barn som ikke har slikt å overvinne.

— Og den tredje?

— Den tredje er min siste bok — «Fillehaugen». Den er et skritt videre i samme linje, et forsøk på å skrive for barn om ånds- eller evnesvake barn slik at det vekker deres hjertelag og forstand overfor dem. I gamle katolske land ser en ofte på de åndssvake som enslags betrodd gave — «les innocents», menneskehetens uskyldige. Jeg har prøvd å overføre til boken noe av denne respekten og godheten for mennesker som Gud har villet bevare ménløse.

UNGDOMMEN — BEDRE ENN SITT RYKTE?

— Der klages jo så meget over ungdommen, fru Winther. Sluttes De Dem til klagesangen?

— Ærlig talt nei. Nå er det ikke egentlig ungdommen som er mitt «fag» — jeg finner lettest veien til barn i 10—11-års-alderen. Men hva ungdommen angår, så er det jo et faktum at pressen og offentligheten for øvrig gjør den en hjørnetjeneste ved å gi utvekslene og unntagelsene sensasjonens glans. Det er ikke rettferdig og det er farlig, både for ungdommen og for oss. Farlig er jo også dette at tenåringsene dyrkes, at en gjør dem til toppen av menneskeheten. Inne i seg er de jo usikre og uferdige. Dessuten er der ofte en uheldig stor avstand mellom slektleddene — ikke sjelden blir jeg oppsøkt av ungpiker som ikke kunne tenke seg å tale virkelig fortrolig med sin egen mor om det som ligger dem på hjertet. Hele vår livsform påtvinger dem en slags kunstig stimulans som gjør problemene unødige harde for dem. Hvorfor lar man dem ikke i fred? Også barna kan spares for mye — «problemer» som det ville være så lett å løse opp. En liten pike skrev engang til meg: «Skal du skrive mer om de barna, så skriv særlig om den og den, for det er meg.» Det viser muligheten for å hjelpe ad fantasiens vei.

— Og her er vel barn nok så like?

— I det grunnleggende er de visst det. De barna jeg har skildret har i hvert fall gjennom oversettelser fått venner ikke bare i de skandinaviske land, men også i Finland og Tyskland, og forhåpentlig snart i England også.

— Når ble De katolikk?

— I 1922, like før min myndighetsdag. Etter skolegangen hjemme var jeg på pensjonatskole i England, og der var vi forpliktet til å gå i kirke hver søndag. Nå kune vi selv velge hvor vi ville gå, og nærmest ved et tilfelle kom jeg til å gå i den katolske kirken i skolens nabolag. Etter at jeg kom hjem til Norge fortsatte jeg

En melding fra Rom går ut på at saken for den norske barnabitt-pateren Karl Halfdan Schilling's saligkåring i disse dager er blitt tatt opp til særlig behandling hos de instanser i Vatikanet som behandler slike prosesser. Pater Schilling, slik som vi lærer ham å kjenne gjennom Sigrid Undset's nøkterne og overbevisende skildring i boken «Norske helgener», var åpenbart et menneske av usedvanlig nestekjærlighet og fromhetsliv. Sakens videre forløp, som hvis de nå pågående undersøkelser får et positivt utfall kan føre til en saligkåring (beatifikasjon) forholdsvis snart, vil bli fulgt med varm interesse og forbønn av norske katolikker.

«Dere må bli helgener, store helgener.» Dette var noe av det aller siste den norske barnabittermunken Karl Schilling sa før sin død den 3. januar 1907. I disse dager er anmodningen om hans kanoniseringsprosess tatt opp til ny drøftelse i Vatikanet. Til hans grav ved klosteret i Mouscron i Belgia valfarter det stadig pilegrimer.

Utsagnene om underfulle gjerninger som pater Schilling hadde vært redskap for, ble etter hvert så mange og velfunderte at barnabittene ved hans kloster henvendte seg til biskopen i Brügge og ba om at beatifikasjonsprosessen måtte bli innledet.

Kanoniseringen skjer i tre trinn og det er ikke sjelden at prosessen stanser på det første eller det andre trinnet. Disse benevnes som 1) Guds tjener, 2) Saligkåring og 3) Helgenkåring. En kanonisering er et meget omstendelig apparat, og det er fra dette vi kjenner uttrykket «Djevelens advokat» som har Kirkens oppdrag å trekke frem alt som taler mot beatifikasjonen.

Karl Halfdan Schilling ble født i Christiania i 1835. Hans far var rittmester Schilling, og han ble den første i sin familie som konverterte. Det var under studieoppholdet i Düsseldorf at han besluttet seg for å gå over til katolisismen. Ikke minst betydde møtet med «Søster Emilie av Korset» meget for hans beslutning om å bli munk. Også hennes kanoniseringsprosess er innledet. Karl Schilling studerte egentlig til kunstmaler, men en junidag i 1868 kastet han sine malersaker overbord fra skipet som førte ham ut Oslofjorden.

Pater Schilling drømte hele sitt liv om å få komme tilbake til Norge som barnabitterprest, men han fant seg i sine overordnede ordrer som i stedet førte ham til klostre i Frankrike, Italia og sist i mange år i Belgia.

Sigrid Undset forteller i sin bok om en av hendelsene i Schillings liv:

En dag kom en arbeiderkone og søkte ham i taleværelset. Hulkende fortalte hun at hennes lille gutt var død. Pater Schilling sto liksom hensunken i sine egne tanker. Så sa han sakte: «Ikke gråt — Deres barn er ikke dødt, det sover. Kom, vi skal be sammen.» De ba, og igjen sa han: «Gå hjem nå, barnet Deres er ikke dødt.» Moren gikk hjem og fant barnet levende, det frisknet fort til. Tilfellet er ikke tatt med i pater Schillings kanoniseringsprosess fordi barnets død ikke var konstatert av noen lege. Men historien ble kjent i hele Mouscron. Bare pater Schilling ville ikke høre tale om saken — «Gutten var ikke død, det lot Gud meg vite.»

Det var i 1946 at pave Pius XII undertegnet et dekret om beatifikasjonsprosess for pater Schilling, og under et Roma-besøk i 1958 minnet biskop *Mangers* paven om at norske katolikker med spenning avventet resultatet av de omhyggelige undersøkelser Kirken anstiller i slike tilfeller.

altså på den samme vei. Da jeg bestemte meg for å konvertere gikk jeg til presten som hadde konfirmert meg, garnisonsprest *Kjeld Stub*, som hadde stor respekt for og kjærlighet til den katolske kirke, og som gratulerte meg med beslutningen. Min far syntes det gjorde det for lett, så han sendte meg til pastor *Herman Lunde*. Vi hadde en lang samtale, men han var like ufanatisk. «Noen av de beste stunder i mitt liv har jeg tilbragt i katolske klostre», sa han, «og det kan bare glede meg at en ungdom tar et slikt standpunkt.»

Hun burde jo hatt en medalje. Men skribenter gir man reisestipendier, det er kulturlivets snedige «investering til inntekts erhvervelse» — for av reisen kommer der jo gjerne en ny bok, — til glede for giverne. Vi vet ikke hvor Eugenie Winther tenker seg hen med sitt vel fortjente jubileumsstipendium som barnebok-forfatterinne. Faktisk glemte vi å spørre om det. Men hvor veien så fører hen, går den nok gjennom barnesinn — inn til det friske oppkommet av undring og glede i den spirende, uferdige menneskesjæl. Mange — både store og små — er henne takknemlig for hva hun har sett og fortalt på den veien.

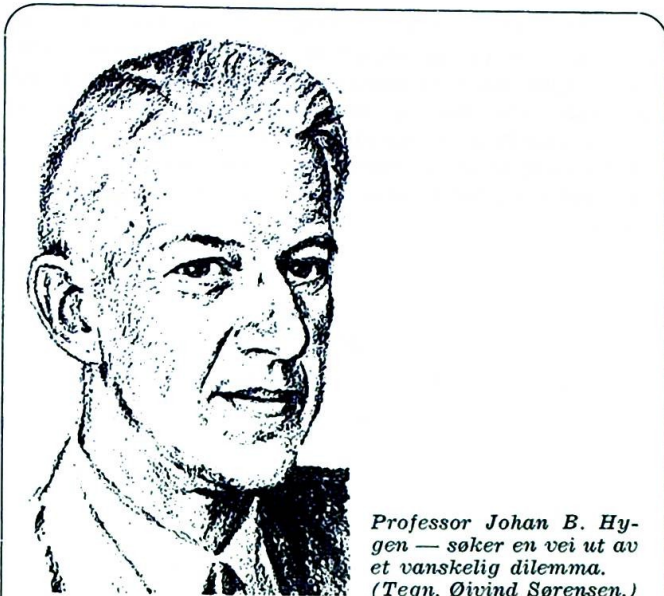
FN OG BARNA

Noen mennesker har «telefonskrekk» — andre «brevskrekk»: Korrespondansen er dem et evig løft. I så fall har de noe å glede seg til — nå rykker julemånedens nærmere.

Her er det at vi kommer med et godt råd. Hvert år gir UNICEF — De Forente Nasjoners Barnefond — ut noen kort som er så lekre og delikate, at de med en hilsen på noen linjer veier opp for mangt et brev. Kjente kunstnere har skjenket motivene og reproduksjonene er gode, — i motsetning til de evindelige nisseluene og kornnekene er det en julehilsen av kvalitet. Og best av alt: Inntektene går til verdens nødlidende barn, gjennom en organisasjon som alt har godtgjort at den kan utrette store ting.

For kr. 6.— + porto kr. 0.50 får vi en eske på 10 kort og konvolutter, sier en brosjyre vi har fått inn av døren. Adressen er: *FN-sambandet, Parkveien 12*, Oslo, eller de lokale avdelinger i Bergen, Trondheim og Kristiansand S.

SKILSMISSE OG GJENGIFTE

Professor Johan B. Hygen — søker en vei ut av et vanskelig dilemma.
(Tegn. Øivind Sørensen.)

Vielse av fraskilte har lenge vært et problem og en anstøtssten i norsk luthersk kirke-praksis. Noen prester vier fraskilte, ut fra et angivelig holdbart personlig skjønn om hvilken av partene som hadde «skylden» for at det første ekteskapet gikk i stykker. Andre nekter konsekvent. Det stiller nødvendigvis spørsmålet i mange sinn: Har Den norske kirke noe standpunkt i denne sak?

Professor (i etikk) dr. Johan B. Hygen har søkt en løsning på problemet som har vakt adskilleg oppsikt og diskusjon. «St. Olav» har bedt pater Finn Thorn vurdere nærmere professorens forslag, og han kommer til at dette skille mellom presten og embedsmannen avdekker en svikt i selve kirkesynet.

Den Hellige Skrifs syn på skilsmisse og gjengifte ville være ganske klart hvis det ikke var for noen ord i Matteus-evangeliet som er egnet til å skape forvirring. Mens Jesus i Markus-evangeliet utvetydig sier om ektefellene at «det som Gud har bundet sammen, det skal ikke mennesker skille», og derfor begår de «ekteskapsbrudd som skiller seg og gifter seg igjen», så sier han ifølge Matteus at «den som skiller seg fra sin hustru for noe annet enn ekteskapsbrudd, og gifter seg med en annen, han gjør seg skyldig i ekteskapsbrudd». Vil dette si at i tilfelle ekteskapsbrudd er det tillatt å skille seg og gifte seg igjen? Det ville være underlig hvis Jesus her gjorde en unntagelse fra det han ellers så tydelig tar avstand fra. Det har vært fremsatt mange forslag til tolkning av dette skriftsted. Det mest sannsynlige er vel at Jesus i tilfelle av ekteskapsbrudd går med på at ektefellene skilles, men uten dermed å si at slike fraskilte er fri til å inngå nytt ekteskap. Slik ser det da også ut til at Paulus har forstått saken når han til menigheten i Korint skriver: «Men de gifte påbyr jeg, og her er det ikke jeg som påbyr, men Herren: Hustruen må ikke skille

seg fra sin mann — men er hun skilt, skal hun leve ugift eller forlike seg med mannen — og mannen skal ikke sende sin hustru fra seg.» (1. Kor. 7, 10.)

Vi har her et eksempel på et tilfelle der Den Hellige Skrift ikke er så klar at der ikke kan oppstå uenighet mellom kristne om hvordan den skal forstås. Det er i et slikt tilfelle at vi må kunne vente at kirken selv tar standpunkt for hvordan den leser Skriften. Av Kristus selv har kirken fått i oppdrag å lære alle folk alt det han hadde befalt. Er det da tenkelig at den på dette punkt ikke lenger vet hva Kristus har befalt?

Spørsmålet har fått ny aktualitet her hjemme ved den debatt som er oppstått innenfor Den norske kirke omkring et forslag til en ny vigselfordning fremsatt av professor dr. Johan B. Hygen på det vitenskapelige prestekurs på Universitetet i slutten av august. Senere har professor Hygen nærmere presisert sitt standpunkt i en kronikk i «Vårt Land» den 30. september. Dette forslag har så alvorlige konsekvenser for synet på skilsmisse og gjengifte at det må være tillatt å se litt nærmere på det også fra et katolsk synspunkt.

Der hersker blant lutherske prester uenighet om hvor vidt skilsmisse og gjengifte er tillatt eller ikke ut fra et kristent synspunkt. De fleste har alvorlige betenkeligheter ved å vie fraskilte, mens andre finner å kunne gjøre det. I det siste har der hevet seg røster for at kirken selv skulle ta standpunkt i et så viktig spørsmål, og ikke overlate det til hver enkelt prest. Det er som et bidrag til løsningen av dette spørsmål at professor Hygen har fremsatt sitt forslag. Forslaget går ut fra den lutherske lære om «de to regimenter», det åndelige og det verdslige, som gjenspeiler seg i den nåværende statskirkelige ordning, der presten både er kirkens prest og statens embedsmann. Forslaget går da ut på at presten som statens vigselfmann skal utføre den rettsgyldige ekteskapsstiftelse som en rent borgerlig handling. Deretter skal han som prest kunne foreta en kirkelig handling bestående i å be om Guds velsignelse over det nye livsavsnitt som ektefolkene ved den nettopp inngåtte vielse har begynt. Ved denne ordning — hvis jeg har forstått den rett — frasier presten seg retten til som prest å uttale seg om dette ekteskaps kvalitet overfor Gud. Som statens vigselfmann kan han foreta både et førstegangsekteskap, og senere ekteskap mellom fraskilte, for her har han bare ansvar overfor staten og dens lover. Hans ansvar overfor Gud begrenser seg til den kirkelige velsignelse av ektefellene, uten at han med den feller noen dom over dette ekteskaps moralske karakter.

Forslaget er fremsatt som en mulig løsning av den samvittighetskonflikt som tynger mange norske prester. Men vil ikke den foreslåtte ordning i realiteten for alvor gjøre denne samvittighetskrise akutt? Den vil jo medføre at en prest som er overbevist om at skilsmisse og gjengifte strider mot Guds ord, som statens vigselfmann skal være forpliktet til å medvirke i en handling som han som kirkens prest må ta avstand fra. Det er vanskelig å forstå hvordan en slik dobbeltrolle skal kunne

frigjøre prestens samvittighet. Ordningen kan bare tenkes å virke tilfredsstillende for dem som mener at skilsmisse og gjengifte ikke er ubibelsk, og som derfor i bestemte tilfelle kan medvirke til gjengifte. For slike tilfelles skyld skal der altså innføres en ensartet praksis i kirken. Men tilbake blir da spørsmålet om kirken selv er enig i et slikt syn på skilsmisse og gjengifte. Og det er etter min mening sakens kjerne. I stedet for å resonnerer ut fra den bestående ordning og Luthers lære om «de to regimer», måtte saken løses ut fra det oppdrag Kristus har gitt sin kirke i dette spørsmål. Men mon det ikke er her det svikter, og må svikte, ut fra et luthersk standpunkt? I stedet for å hevde kirkens standpunkt tar man sin tilflukt til staten. Kirken skal — foreslås det — gi avkall på ektevigselen, og presten skal først og fremst fungere som statens vigselmann, og handle ut fra statens lover. Men hva da med Guds lov, som vitterlig sier at det Gud har bundet sammen skal ikke mennesker skille? Det forekommer meg at den pris man her vil betale for at presten både kan være kirkens prest og statens embetsmann er at presten viker for embetsmannen, og Guds lov for statens lov. Men var det dette reformasjonen med sin lære om de to regimenter skulle føre til?

Den norske kirke er utgått fra reformasjonens protest mot en kirke som mentes å ha avveket fra Guds ord. I evangeliets navn opprettholdes denne protest mot den katolske kirke den dag i dag. Men hvordan er det med Den norske kirkes egen troskap mot Guds ord i dagens situasjon? Det er ikke så lenge siden at der oppsto strid om Bibelens utvetydige lære om evig fortapelse. (Også her kan Paulus citeres som vitne om hvordan *han* forsto Herren på dette punkt: «Den som ikke vil vite av Gud og ikke er lydige mot vår Herres Jesu evangelium skal straffes med evig fortapelse, fjernet fra Herrens ansikt.» 2. Tes. 1, 9.) Hva skjedde? Der ble gjort henvendelse til kirke departementet for at det skulle uttale seg om saken. Så kom striden om kvinnelige prester. Her gjaldt spørs-

målet forståelsen av kirkens eget læreembete. Igjen var det staten som tok avgjørelsen og satte sitt syn igjennom. Nå gjelder spørsmålet en av de mest grunnleggende realiteter i folkets liv, synet på det ekteskapelige samliv og hjemmenes moralske forankring. Igjen er det ved et kompromiss med staten at samvittighetenes trykk skal lettes.

Det er ikke med noen glede at jeg berører disse spørsmål som på så skjebnesvanger måte angår selve kirkens gjerning som kristendommens tolker og bærer i det norske folk. Men det er nettopp fordi denne sak har så vidtrekkende kirkelige konsekvenser at det for en katolikk må være tillatt å spørre om Den norske kirke i dette som i andre spørsmål virkelig står på Den Hellige Skriffs grunn.

MESSE BOKEN

MISSALE ROMANUM
latin og norsk

for alle dager i kirkeåret, med innføringer og forklaringer
og tillegg av bønner, litanier og kyriale

UTGITT AV OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Gjeteskinn — sort, blått, brunt m. gullsnitt .... kr. 60
Plast — sort, blått, burgunder m. farvesnitt .... kr. 40

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien, 5, Oslo
Telf. 42 31 70

«Så blir altså det sanne ekteskaps opphøyede forbindelse på en gang innstiftet både ved Guds og ved menneskets vilje: Av Gud er ekteskapet grunnlagt, fra Ham stammer dets formål, de lover som styrer det og de velsignelser som følger det. Og fra mennesket stammer, med Guds hjelp og nåde og ved at en med generøst sinn hengir sitt jeg for hele livet til et annet menneske, det enkelte ekteskap med dets av Gud innsatte plikter og de av Ham lovede velsignelser.»

(Av Pius XI.s ensyklika «Det kristne ekteskap»).

Ekteskapet — et livssamfunn.

BLIKK på TIDEN

AMØBEN

■ I det veld av minner om Fridtjof Nansen som er kommet frem i jubileumsåret finner vi også et pussig lite trekk fra C. J. Hambro's penn. I en kronikk i «Aftenposten» streifer han Nansen's livssyn, som ikke var kristent, men preget av en tid som ennå frimodig gjorde vitenskap til livssyn. Han forteller om et besøk Nansen avla hos en fremstående amerikansk medisinsk forsker, Dr. Klebs, som hadde et imponerende fagbibliotek:

«En søndag, da Nansen og jeg var ute hos ham, så vi på biblioteket, og mens vi gikk forbi hyllene, stanset Nansen og så på alle de bøker av H. G. Wells som sto der, og han sa noe om at Wells var en ganske strålende forfatter på mange måter. Han nevnte hans bok om utviklingslæren. Og Klebs sa, noe nedlatende: «Ja, den var en ganske god arbeidshypotese for sin tid». Nansen, som var tro mot sin ungdoms begeistring for darwinismen, ble litt irritert, og Klebs sa:

«Ja, Wells var en god vulgariser av punkterte teorier». Nansen likte ikke helt det, hvorefter de to begynte å utveksle meninger som ikke falt nøye sammen, og til slutt sa Nansen: «Si meg, dr. Klebs, tror De på Adam og Eva?» Klebs svarte: «Det er i hvert fall en intelligent teori, dr. Nansen, aksepterer man den og tror på underet, da løser alle problemer seg, — men si meg tror De på amøben?» Og Nansen svarte litt hissig: «Ja!»

Da ringte Klebs på en tjener og sa: «Gå over i huset og be fru Klebs komme hit med noen cocktails.» Da hun kom med glassene, sa Klebs til henne: «Lizzie, vi har hatt kristne av alle bekjennelser her, katolikker og protestanter og metodister, vi har hatt shintoister fra Japan, vi har hatt buddhister og brahmapolk, vi har hatt fetisjdyrkere fra Sydhavsøyene, men jeg ville gjerne at du skulle være med meg å drikke et glass med den første mann vi har hatt i dette hus som tror på amøben».

Nansen var ikke udelt begeistret for det, men moret seg meget over det baketter, — og da vi kjørte sammen hjemover til Genève, sa han med et smil: «Han er jo naturligvis litt gal, det er i grunnen de fleste amerikanere».

HUSKER DÅRLIG

■ Våre lutherske medkristne synes å vantrives med den fremgangsmåten som en — etter store spenninger og følbare interessemotsetninger — har funnet frem til, når det gjelder bispeutnevnelser i Statskirken. Det synes som om både kirkepolitikk og annen politikk ofte skaper ubehag omkring besetelsen av disse høye embeder.

I Nord-Norge har en sogneprest, pastor Olaf B. Dal, skrevet en nokså temperamentsfull artikkel i «Lofotposten», der han stiller et sint spørsmålstegn ved den ordning at verdslige, og noen ganger avgjort avkristnede myndigheter tar hånd om så viktige saker på kirkens vegne:

«Kirkedepartementet — hvem er det? Det er statsråden. Har disse vist noen kjærlighet til kirke og kristendom? Ikke så vidt jeg vet. En av dem betegnet til og med seg selv — etter at han var gått av — nærmest som en hedning, og det i et offentlig intervju. Slike folk kan man altså sette til sjef for Kirkedepartementet som bestemmer hvem som skal være biskop, det stemmes der over i kirkelig statsråd, det vil si blant de statsråder som står i kirken. Men at disse er spesielt kirkelig interessert har vi heller ingen garanti for. Dessuten, så har vi alle som står utenfor. Tror man at disse med statsministeren i spissen ingen innflytelse gjør gjeldende når det skal besettes en såpass innflytelsesrik stilling som et bispeembede. Man må være tåpelig om man tror noe annet. Vi har noe som heter parti og partiformann, samt noe som heter forberedende statsråd. Tror man at der ingen innflytelse kommer herfra?»

Dette frispog, utsprunget av en oppspart og forklarlig irritasjon, har tydeligvis rystet «Dagbladet»s ellers ikke egentlig sarte sjel. For bladet finner at sognepresten «sjikanerer regjeringen på det groveste» og mener det «er ganske uforståelig at en slik mann kan fortsette i den norske kirke etter en slik artikkel».

Vi tror det kan være vel så meget på sin plass å hjelpe litt på både hukommelsen og fantasien hos den dypt toucherte redaksjon. Så meget mer som vi meget vel husker det som den vrede sogneprest har i tankene. Det er nemlig ikke bare på prestenes side der har vært et visst frispog.

Den 1. november 1958 offentliggjorde «Arbeiderbladet» et intervju med den tidligere kirke- og undervisningsminister Lars Moen ved journalist Bjørn Gabrielsen. Der kunne en blant annet lese følgende replikkveksel:

«— De er fritenker, skjønner jeg?»

— Jeg håper det. Prestskapet greide engang å gjøre den høyeste menneskelige evne, den frie tanken til et skjellsord: *Fritenker!* Men det gjelder ikke lenger (...)

— Hva vil De sette istedenfor kirken?

— Jeg synes vi burde gjøre som de har gjort i De forente stater, der de har fått inn i grunnlova at religionsundervisning i statens skoler ikke er tillatt og der ingen statskirke finnes. I England har de også bekjennelsesfri religionsundervisning i alle offentlige skoler. Men vi, hva gjør vi? Styrker pålegget om kristendomsundervisning i skolelovene, gjør vi.»

Lars Moen — åpenhjertig.

Ex-statsråd Moen får ellers i intervjuet plasert både at han anser seg for «nærmest hedning» (sitat) og at han overhodet har en solid forakt for kirke og geistlighet.

Selv på meget lite kirke-vennlig hold må det være mulig å oppfatte at norske statskirkeprester kan ha drastiske grunner for å finne det både uverdigg og lite betryggende å se sine åndelige og timelige tarv i hendene på myndigheter med en så våg tilknytning til de verdier de forvalter.

SKRIFTEN PÅ VEGGEN

■ Forlagsdirektør Henrik Groth har nylig — først i et foredrag på Østlandske Lærerstevne og senere gjennom et innlegg under en debatt i P.E.N.-klubben — malt en viss sort majestet på veggen når det gjelder norsk kulturs fremtid. Han kan ikke skjønne at vi har ryggrad og holdning til å greie samhörigheten i det kulturelle Fellesmarked vi nå seiler inn i, uten å miste vår egenart, slik som vi stiller med våre åndelige verdier. Var han ute for å sjokkere — hvilket er profetens yrkesplikt nr. 1 — må man innrømme at han nådde sin hensikt:

«Den kommende kuldedød kan idag anes på alle frontavsnitt av norsk kultur. Vårt kulturliv mangler en rekke av de stoffer som er nødvendige for å tre inn i verdenssammenhengen med fullverdigg kulturutrustning. Om 30 år vil nordmennene være splittet mellom en overfladigg verdensdannelse med lånte demimondétrekk, og en stedegn kultur som vil få et stadig mer provinsielt, småskårent og regionalt preg. Blant verdens kultur nasjoner vil vi ble en utpreget minusvariant.

Få nasjoner står dårligere rustet enn Norge til å delta i en kulturell integrasjon. Vi har frivilligg oppgitt vår naturgitte språkligg status inntil det katastrofale. Humor, vidd, fantasi, romsligg i vurdering forsvinner etter hvert. Våre universiteteters bidrag til det alminneligg åndsligg er blitt mer enn beskjedent. I 1931 var 68 pst. av vår skjønnlitteratur skrevet av norske forfattere, i dag bare 31 pst. En stor del av norsk littera-

tur i dag bærer preg av fyrabend-arbeid, manglende miljø og av tilfeldig produksjon. For det norske folk har norsk litteratur allerede opphørt å være en levende realitet. De ytre vilkår for å arbeide som dikter i dette lille landet er farlig forverret, og vår skjønnlitteratur kan ikke lenger opprettholdes økonomisk gjennom folkets frie etterspørsel.

Skal vi unngå at vårt folk om 30 år blir stående med sitt eget morsmål som et litteraturløst pludrespråk til bruk i kjøkken og fjøs, må det beløp vi i dag bruker på litteraturen 20-dobles i første omgang.»

Selvom en nok regner Henrik Groth til dem som gjerne setter sin sak på spissen (der står den ofte utmerket!), så var dette ord som falt mange tungt for brystet — ikke minst hos myndigheter som vel er programforpliktet til optimisme og tro på fremskrittet. Der ble kastet mange og tykke ulltepper over den farlige ilden — etter et par dager var den da også behørig kvalt til røk.

Groth har gang på gang pekt på den enkle og uforbikommelige sannhet at kultur koster penger. Hvilket man søker å bortforklare ved å tillegge ham den meningsløse påstand at penger skaper kultur. Eller — et trinn lavere i polemikken — ved å ymte om at han, forlagsdirektøren, nok her «taler for sin syke mor». Vi har ikke inntrykk av at «moren» — Cappelens Forlag — akkurat har tungt for å livberge seg, så man blir visst nødt til å tillegge ham edlere motiver. Han er jo ikke den eneste som tenker på fremtiden med bekymring — når den felles-europeiske Luxembourg-Radio og TV-«kulturen», oppblandet med amerikanismens slappeste produkter og jargon, tvinger seg inn på og besmører folk selv i de fjerneste norske avdaler og utbygder. Vi har mindre av tradisjon og et mer tafatt kvalitetskrav enn de fleste andre folk i Europa. Faren ved det skal vi nok få oppdage i tiden fremover.

OM PRESSEMANERER

■ Det kan hende også en kirkens mann at han stille sukker: «Gud bevare meg for mine venner, — mine fiender skal jeg selv greie!» Det er i hvert fall hva den nye lutherske Hålogaland-bispen Monrad Norderval gjør i en sint og bedrøvet protest mot manerene hos visse journalister.

Den 14. oktober bragte det ellers levende og godt redigerte bildebladet «Aktuell» en artikkel om Norderval, signert Nils Werenskiold. Når en har lest den, gjør en seg triste refleksjoner over hva enkelte norske pressefolk i dag mener er elementær oppdragelse. Det strekker nemlig så avgjort ikke til. I et brev til Bergens-avisen «Dagen» fastslår biskop Norderval at han avsto å bli intervjuet og ba om, at hva man enn skrev, så skulle man unngå å sette ham i et motsetningsforhold til hans kolleger. En skulle tro det var et rimelig ønske fra en kirkens mann. Men nei. Kirkestrid er «stoff» — fordragelighet og kollegialitet er det ikke.

Her er dessuten en noe for særpreget fremferd, når en husker at scenen er en biskops arbeidsværelse:

«Alt i artikkelen er liksom vridd til karikatur. Til og med billedet. Det skjedd ved rett og slett overrumpling. Jeg gikk med på at de fikk ta billedene. Hadde jeg ant hvordan, hadde jeg nok neppe det. Med det samme fotografen skulle knipse av, grep han telegrambunken som lå på bordhjørnet og drysset dem ut over skrivebordet, det var gjort på en blunk, og trykket så av. Jeg spurte hva dette skulle tjene til. Jo, det gjorde seg mye flottere! Men det var ikke spørsmål om jeg ble gjort om til en poserende narr!

Endå en gang hadde min tillit til norsk presse lidt nederlag.»

Og i et både fast og verdig brev til «Aktuell»s redaktør (Aktuell 28. oktober) gir biskopen sine plageånder et lite kursus i både god journalistikk og almen skikk og bruk som vi synes både redaktøren og pressens faglige utvalg burde skrive seg tydelig bak øret:

«Også ellers har artikkelen en lite konform stil og tone i forhold til sitt emne. I god journalistikk skifter språk og stil etter

OSS IMELLEM

VÅR LESER: — Nei — nå går dere for vidt! Hva i all verden har dette beistet i «St. Olav»s spalter å gjøre?

VI: — Han ligner oss.

VÅR LESER: ???

VI: — Han holder seg så vidt flytende.

VÅR LESER: — Hva mener dere egentlig med det?

VI: — At det blir dyrere og dyrere å utgi et blad som det vi lager, enda «St. Olav» får stadig nye abonnenter, og enda vi presser utgiftene ned til det strengeste minimum. Nå ligger vi i vannskorpen og venter...

VÅR LESER: — Venter? På hva?

VI: — På hjelp. På at De nå straks husker å betale kontingenten hvis De skulle ha glemt det. På at De dessuten skaffer oss *minst én ny abonnent*, enten ved at De får en bekjent til å tinge bladet, eller ved at De simpelthen selv skjenker ham det — for eksempel som julegave i år.

VÅR LESER: — Hm. Er dét det hele?

VI: — Ærlig talt, nei. Førstkommende søndag går kirkekollektene her hjemme til «St. Olav». *Benytt* den anledningen, hvis De da synes at vi fortjener å flyte.

VÅR LESER (setter et stort kryss i almanakken og knytter knute på lommektøkleet): — Stol på meg!

innholdet og omstendighetene. Skal man skildre et marasjå eller en fotballkamp kan man jo tillate seg en viss sjargon med heiarop og denslags, men ikke slik med et kongeinntog eller et tragisk forlis. Da bør sjargongen forstumme. Også når det gjelder en så pass alvorlig ting som en bispeutnevning. At en iallfall ikke under skinn av vennlighet parodierer sitt offer til det ukjennelige.»

Redaktør Jostein Nyhamar er ellers selv en så god og ansvarlig pressemann at han hadde hatt råd til å innrømme det uttallige ved dette. Men det gjør han ikke. Det skal ikke nettopp gjenopprette Nordervals — og andres — tapte tillit.

Frater Candidus.

ERSTATNING TIL FLYKTNINGER

Katolsk Flyktningehjelp ber oss meddele:

FN's Høykommissær for Flyktninger har oppnådd en overenskomst med de vest-tyske myndigheter angående erstatning til flyktninger som ble forfulgt under det nazistiske styre på grunn av sin nasjonalitet. Alle som under krigen måtte forlate sitt land av denne årsak kan nå søke om å få del i denne erstatningen. Søknad kan sendes inn gjennom en av de forskjellige norske flyktningeorganisasjoner. Uforsørgede etterlatte kan også komme i betraktning. Inn under dette erstatningsfondet kommer *ikke* slike som har vært forfulgt av andre årsaker enn nasjonaliteten (rase, religion, politisk oppfatning) og som derfor har et rettslig krav på erstatning i henhold til den tyske erstatningslov.

Den som mener seg berettiget til å komme i betraktning ved utdeling av en slik erstatning, kan henvende seg til *Katolsk Flyktningehjelp/CRS/NCWC, Akersveien 5, Oslo*, for å få nærmere opplysninger og utlevert søknadsskjema. Kontoret vil også gjerne være behjelpelig med å fylle skjemaene ut. Flyktningehjelpen ville også være takknemlig for hjelp til å spore opp alle som er berettiget til denne erstatningen, før søknadsfristen utløper. Hittil har man gjennom sogneprestene nådd en del, men det er sannsynligvis mange flere som bør kunne komme i betraktning. Alle som kjenner flyktninger, bør derfor gjøre dem kjent med denne muligheten for erstatning.

Søknaden må være innsendt innen 15. desember 1961.

LITTERATUR

Har barn sjel?

Har barn sjel? Når en ser hvordan humorister og karikatur-tegnere — som britten *Ronald Searle* over disse linjer — fremstiller dem, kunne en fristes til å forsverge det, stikk i strid med alle ortodokse lære-avgjørelser.

Den dansk-engelske jesuittpateren *L. O. Dorn* er ikke bare, som alle sine kolleger, overbevist om at barn har en sjel. Han synes også spesielt godt utrustet når det gjelder å henvende seg til den og ta vare på den. I åtte år har han, i marginen av sin lektor-gjerning ved Niels Steensen-gymnasiet i København, utgitt et blad for gutter i alderen 10—16 år. Det er en meget veldreiet liten trykksak som heter «På Vejen», og på paterens vei finner de unge leserne en utstudert god blanding av alvor og spøk, tilpasset deres alderstrinn. Her er liturgi for ministranter, morsomt opplysningsstoff, spenning og humor — det hele delikat presentert og ypperlig illustrert. Vi har bladd gjennom en bunke av de siste numrene, og kan bare innrømme at bladet er et skoleeksempel på en av jesuittenes spesialiteter: Den gode pedagogikk.

Hvordan han nå greier det får pater Dorn ut 10 hefter pr. år for en pris av kr. 6.— + kr. 1.50 til porto (gjelder også norske abonnenter). Det er verdt å gjøre norske katolske foreldre og andre oppdragere oppmerksom på dette bladet, et utmerket hjelpemiddel som det må være når det gjelder å gi barn i en «vanskelig» lesealder (tegneseriene!) stoff som i det ytre svarer til det de ønsker, og som under skallet har en fast, god kjerne.

Adressen er Sect. Kjeldsgade 1, København Ø.

X.

INNGÅTT TIL REDAKSJONEN

Alfred Hauge: «Cleng Peerson. Hundevakt». Roman. Gyldendal Norsk Forlag 1961.

Torolf Elster: «Den store utfordringen. Vestens samfunn ved skilleveien». Helge Erichsens Forlag 1961.

Emma Gargani: «Englenes Lyst». Roman. Borgens Forlag, København 1961.

UTLANDET

SYD-AMERIKA I BRENNPUNKTET

Det er nå flere og flere tegn som tyder på at den syd-amerikanske kirke våkner opp av sin tornerosesøvn og blir klar over de uhyre alvorlige sosiale problemer verdensdelen står overfor. Mange steder er det nå episkopatet som gjør seg til talsmenn for gjennomgripende sosiale reformer, dels ved eget eksempel — vi har tidligere omtalt de chilenske biskopers beslutning om å realisere kirkens jord til beste for befolkningen, og en peruviansk biskops tilsvarende gestus i mindre målestokk. Fra *Chile* meldes det nå at man der er i ferd med å grunnlegge et kirkelig institutt for landbruksreform. Instituttet skal både beskjeftige seg med de mer teoretiske problemer og juridiske spørsmål som oppstår i denne sammenheng, men også bistå ved praktisk veiledning og rådgivning til nybyggere. Og i *Peru* er det nylig blitt avholdt en sosial studieuke, under hvilken erkebiskopen av Arequipa, *Rodriguez Ballon*, utsendte et hyrdebrev med meget konkrete krav om ekspropriasjon av store eiendommer og nasjonalisering av storindustrien. Biskop *Rodriguez* påpeker for det første at riktignok må man holde på retten til privateiendom, men den må kunne kontrolleres slik at alle landets borgere virkelig har mulighet for å nyde denne rett. Den nåværende samfunnsordningen, som forsvaret den enkeltes eiendomsrett uten å kreve at den blir utstrakt til alle, spesielt til arbeiderne og familieforsorgerne, er en ren motsigelse. Her i *Peru*, skriver erkebiskopen videre, er privateiendommen et privilegium for en liten minoritet, noe som skyldes «det halvfeudale regjeringssystemet, den politisk-økonomiske liberalismen, de store jordeiernes egoisme og politikernes likegyldighet». Som eksempel på de rådende forhold nevner erkebiskop *Rodriguez Puno*, Perus folkerikeste landsdel utenom Lima, og den fattigste; her utgjør jordeierne én pro-

sent av befolkningen, mens de øvrige 99 prosent arbeider for dem på sultelønn. Erkebiskopen krever derfor full revisjon i kristen ånd av peruvianernes oppfatning av eiendomsretten. Ganske spesielt ønsker han en lovgivning som gjennomfører rettferdige lønninger til arbeiderne, på en basis som gir dem muligheter for å bli selveiere. Ennvidere er det visse nøkkelindustrier som må nasjonaliseres, da de for tiden gir en liten gruppe industriherrer en uforholdsmessig makt i hende. Endelig må produksjonen i landet legges om, slik at den kan tjene alle samfunnsklassers behov.

Også i *Brasil* er jo tanken om en jordreform forlenget blitt aktuell, og Kirkens representanter hadde prinsipielt sagt seg enig i president Quadros' ærgjerrige planer på dette område. Hva det nå blir av den reformpolitikken som Quadros hadde lagt opp, er ikke godt å si; hans efterfølger, president *Goulart*, har fått sin makt atskillig beskåret, og landets økonomiske situasjon er for tiden mer enn problematisk. Det er imidlertid karakteristisk at under de urolige dagene etter president Quadros' avgang for et par måneder siden, da en militærjunta ville nekte landets visepresident å overta makten, stilte biskopene seg på forfatningens side — og dermed på

visepresidentens, til tross for at visse innflytelsesrike kretser fryktet hans venstreorienterte politikk. På guvernøren i Rio Grande do Sul, som erklærte seg til gunst for visepresident Goulart under krisen, ble det utstedt arresterasjonsordre av de militære ministre i Rio. Byens erkebiskop, Mgr. Vicente Scherer, skal imidlertid ha satt seg på guvernørens trapp og erklært at en slik arrestasjon skulle bare få skje over hans lik. I staten Sao Paulo hadde man arrestert en rekke mer eller mindre venstreorienterte politikere og fagforeningsfolk; der grep biskopen av Santo André inn og krevde deres øyeblikkelige løslatelse: «Jeg deler ikke deres politiske syn,» skrev biskopen, «men jeg ville ønske heller selv å gå i fengsel enn å se disse menn arrestert.»

Da president Goulart omsider kunne overta makten, takket han da også spesielt kirken — ved siden av arbeiderne, studentene og pressen — for dens støtte. Hva fremtiden vil bringe, er imidlertid uklart. Man frykter for at mange nødvendige reformer for øyeblikket er kompromittert, og at tilbakeslaget når det kommer, kan bli desto kraftigere. På den annen side er Brasil et av de land hvor det nå så smått er i ferd med å dannes en ansvarelsbevisst sosial opinion blant det katolske legfolk.

VATIKANET

Ikke-katolske observatører til konsilet.

Sentralkommisjonen for forberedelse av det økumeniske kirkemøte vil tre sammen til sitt annet møte i midten av november. Blant annet vil man da behandle spørsmålet om innbydelse av ikke-katolske observatører. En regner som sikkert at slike innbydelser vil bli utsendt. Vanskeligheten blir å finne hvilken form det skal skje under, idet mange protestantiske konfesjoner ikke er fast organisert og ikke har noe egentlig overhode, slik at det er uklart hvem man egentlig skal henvende seg til. Av denne grunn vil praksis skifte fra tilfelle til tilfelle. Der hvor noe hierarkisk overhode ikke finnes, vil man måtte velge ut enkelt-personer, som innbydelse så vil bli rettet til.

Det er ennå ikke avgjort når konsilet kan ta sin begynnelse. Det ser imidlertid ikke ut til at de forskjellige kommisjoner blir ferdige med sitt arbeid før langt ut i 1962, og at en følgelig ikke kan vente at kirkemøtet trer sammen før i begynnelsen av 1963.

Liturgiske forandringer.

Et dominikanerkloster som nylig er opprettet i Israel, i nærheten av Jerusalem, har fått Rituskongregasjonens bekræftelse på at det har lov til å lese tidebønnene på hebraisk. Hebraisk er jo salmenes egentlige sprog, og derfor hadde også Tridentinerkonsilet akseptert hebraisk som «liturgisk sprog».

Ennvidere har nå den polske kirke, på kardinal Wyszynskis anmodning, fått tilatelse til å synge Gloria, Credo, Sanctus og Agnus Dei på morsmålet.

Det forlyder at flere biskoper i orientalske, ikke-kristne land har foreslått i Roma at man kunne feire søndagsmessen allerede lørdag kveld, da det ofte er forbundet med store vanskeligheter for de troende om søndagen, da den ikke er helligdag. Et slikt forslag skulle imidlertid også ha aktualitet i de vestlige land, bl. a. der hvor søndagsarbeid i industrien er en vanlig ting. (KNA)

BOLIVIA

Patronatsretten endelig avskaffet.

Den bolivianske kongress har nå godtatt en forfatningsreform som avskaffer statens «patronatsrett» over kirken — det vil først og fremst si forslagsrett og vetorett ved bispeutnevnelser, og det avgjørende ord ved kirkens disposisjon av kirkegodset. Denne retten som i sin tid ble tilstått den spanske krone, har overlevd gjennom århundrene i Sør-Amerika, tross protester fra kirkelige kretser. Fremdeles eksisterer den i Argentina og Venezuela, men også i disse land regner man nå med at dens dager er talte. Retten har som rimelig kan være vært gjenstand for en rekke misbruk fra kirkefiendtlige regjeringers side. (KNA)

CUBA

Fidel Castro, «Kirkens beskytter».

Fidel Castro, som etter å ha fordrevet størsteparten av de katolske prester fra landet, kaller seg nå «beskytter av den katolske tro». For å bote på prestemangel har han som «erstatning» tilbudt overføring av søndagsmessen i fjernsynet. Ifølge de siste oppgaver finnes det bare 150 igjen av Cubas nærmere 800 prester, og av de 3 000 ordenssøstre, 200. Et bispedømme med 700 000 innbyggere har bare 7 prester igjen, i bispedømmet Oriente med 2 millioner virker 26 prester.

ETIOPIA

«Evangeliets stemme».

I Addis Abeba har Det Lutherske Verdensforbund grunnlagt en radiostasjon, «Evangeliets stemme», som med sin 100 kW styrke blir en av de kraftigste i Afrika. Senderen skal være interkonfesjonell og også stå åpen for katolikker, etter hva det forlyder. Den skal sende på de fleste afrikanske sprog. Regionalstasjoner for opptak av programmer planlegges i Beirut, Jerusalem, Kairo, Teheran og Bahrein. I Kairo skal man nå imidlertid opprette et motstykke til denne stasjonen, «Islams stemme». (KNA)

GRØNLAND

Leiv Eiriksons kirke funnet.

Danske arkeologer har nylig drevet utgravninger på Eirik Raudes gård Brattalid på Grønland og funnet ruinene av den kirken hans enke Tjodhild og sønnen Leiv lot reise på gården — Grønlands første gudshus. En vet at Leiv Eirikson selv ble gravlagt på kirkegården i nærheten, der utgravninger skal begynne neste sommer.

POLEN

Mot katolsk-protestantisk samarbeid

Den katolske ukeavisen *Tygodnik Powszechny* kunne nylig berette om at de første skritt er tatt hen mot et samarbeid mellom katolikker og protestanter. Et første sammentrede har vært holdt der det fra begge sider ble pekt på nødvendigheten av et slikt samarbeid på alle de punkter som ikke direkte berøres av trosforskjellene. Lederen for den lutherske delegasjon, dr. Zygmunt Michelis, erklærte at han i pavens gjentatte appeller om gjenforening ikke kunne se annet enn Guds egen stemme. (KNA)

SENEGAL / GUINEA

To syn på kirken.

Statministeren i Senegal, Mamadou Dia, som er muhammedaner av overbevisning, uttalte seg nylig under et besøk i Tyskland særdeles rosende om kirkens virksomhet i landet. Han erklærte at han satte stor pris på kirkens arbeid for landets utvikling, og betonet at han ville gi denne uttalelsen vekten av en høytidelig og offisiell erklæring. Uttalelsen er spesielt interessant i lys av utviklingen i et av Senegals naboland, Guinea, der den øst-orienterte diktator nylig utviste erkebiskopen. Erkebiskopen, de Milleville, hadde reist en skarp protest mot statens ensidige nasjonalisering av misjonens skoler. President Sekou Touré

erklærte også at man for fremtiden ikke ville akseptere noe kirkelig overhode i Guinea som ikke var afrikaner.

SOVJET-SAMVELDET

Mot religionsundervisning.

Ungkommunistenes organ, *Komsomolskaja Pravda*, har nå lansert en kampanje for å få innført en lov som forbyr all religionsundervisning av barn. Hittil er det bare den mer eller mindre offentlige religionsundervisning som har vært forbudt. Nå ønsker bladet at det skal forbys foreldre å gi barna noen form for viten om religion overhodet. Det heter at riktignok er religionsfrihet garantert alle mennesker i Sovjet-Samveldet, men den gjelder bare voksne mennesker; det er tvert imot en krenkelse av religionsfriheten å utsette barn for det press en religiøs oppdragelse betyr, hevder bladet.

STORBRIANNIA

Prester og søstre i streik.

Det var meningen at prester og søstre som arbeider i skolen skulle delta i den

24-timers skolestreiken som det engelske lærerforbund hadde berammet til den 24. oktober. Avgjørelsen ble kunnngjort av biskop Beck av Salford, som erklærer at det her dreier seg om helt

MOLDE		
	 <p>Ludvig Sættem Manufaktur — Konfeksjon Skotøy Tif. 140 - 1070</p>	<p>A. HANSEN & SØNN Kjøttvareforretning Tif. 179</p>
<p>MOLDE</p> <p>DAHL'S BOKHANDEL Molde Besøk denne moderne forretning, med godt utvalg i bøker papir, foto m. v.</p>	<p>M. GUNDERSEN EFTF. E. Skaget Alt i fisk</p>	<p>HANS KR. LANGE — MOLDE Rørhandel Aut. Rørleggerforretning Telf. 46 — 216</p>
<p>ERLING OUTZEN Bakeri & Konditori Tif. 182 - 282</p>	<p>K. J. FLAATHE Glassmester Telf. 464</p>	<p>HORSGAARD & CO. Fisk — Fiskematforretning Tif. 816 — 744</p>
	<p>ENDRE RØSOK Alt i skotøy Tif. 317</p>	<p>JOHS. WOLD ELEKTRISK FORRETNING AUT. INSTALLATØR BUSSHOLDEPLASSEN - MOLDE</p>
<p>J. ORTEN & CO. Aut. Installatør — Radio Tif. 475</p>	<p>A. LØNSETH Jernvarer - Byggeartikler Kjøkkenutstyr</p>	
<p>BOLSØY MEIERI A/L Molde Tif. 183 — 191 — 751</p>	<p>STORGATENS KOLONIAL A/S Molde Tif. 505</p>	<p>O. WIIG Farvehandel Tapeter Molde — Telefon 127</p>
<p>M. BRECKE Glassmagasin Molde</p>	 <p>E.J. Bjørseth's MALERFORRETNING Tif. 461.</p>	<p>ROY GJØRTZ Rørleggermester Tif. 683 — 1083</p>
<p>Spar inn reisepengene fra Oslo til Molde SY HOS OSS! I. klasses Dame- og Herreskredder POPELKA — Tif 14</p>	<p>U. AANDAHLS EFTF. A/S — Molde — Manufaktur - Trikotasje - Konfeksjon Sengeutstyr - Reiseeffekter Linoleum</p>	

berettiget streik. Det britiske lærerpersonale har noen av landets laveste lønninger. (KNA)

TANGANYIKA/MOÇAMBIQUE

Biskoper om kolonilandenenes fremtid.

Mens biskop de Resende av Beira (Moçambique) for annen gang skal være blitt hindret i å sende ut et hyrdebrev av myndighetene, har kardinal de Gouveia, erkebiskop av Lourenço Marques, nylig erklært at landets fremtid fortsatt måtte være portugisisk. Han understreket at Moçambique nå hadde hørt sammen med Portugal i 450 år, og at selv om utviklingen hadde gått langsomt, hadde den vært reell. En slik utvikling kunne man ikke uten videre sette en strek over. Mens kardinalen tidligere i år har uttalt seg skarpt om den europeiske utbygningen av de innfødte, ville han nå presisere at det portugisiske herredømmet i det store og hele hadde vært til gagn for landet.

Samtidig har biskopene i Øst-Afrika (Kenya, Uganda, Tanganyika, Nyassaland og Rhodesia) vært samlet til den første inter-territoriale bispekonferanse av dette slag, i Dar-es-Salaam i Tanganyika. Biskopene utstedte her en felleserklæring hvor de understreket «våre folks legitime bestrebelse for å utvikle sine land helt til de når en full nasjonal modenhet». Tanganyika har som kjent fostret den første «sorte» kardinal, biskop *Rugambwa*.

TYSKLAND

Biskop Bengsch allikevel til Vest-Berlin.

Den nyutnevnte biskop av Berlin, Alfred Bengsch, som hittil ikke har forlatt østsektoren, der han har sin bolig, har oppnådd tillatelse til å besøke sin hjord i Vest-Berlin. I nærvær av den pavelige nuntius, flere biskoper og sitt domkapitel kunne han forleden introniseres i St. Matthiaskirken. I sin preken til den store folkemengden som var forsamlet for å hylde ham, understreket han sterkt hvor farlig det var å la hatet

få overtaket i den spente situasjon. Han påkalte hver enkelts evne og vilje til kjærlighet. (KNA)

UNGARN

Erkebiskop Groesz død.

Erkebiskop Jozsef Groesz, som siden kardinal Mindszentys arrestasjon i 1948 har fungert som den katolske kirkes overhode i Ungarn, er død, 73 år gammel, av hjerteslag. Han var landets eneste residerende erkebiskop, og en kan etter hans død vente at de kommunistiske maktavere vil utnytte situasjonen til nye overgrep mot kirken. Nå er to erkebispedømmer og to bispedømmer uten ledelse i Ungarn. To biskoper sitter fengslet. Bare fem av de ungarske biskoper er ennå på frifot.

Erkebiskop død — nye vanskeligheter for kirken.

Formannen for den ungarske bispekonferanse, erkebiskop *Groesz* av Kalocsa, er død av hjerteslag, 74 år gammel. Erkebiskop *Groesz* har vært den ungarske kirkes faktiske leder siden kardinal Mindszentys arrestasjon i 1948, med unntagelse av årene 1951 — 1956, da han selv satt i fengsel. I mai 1956 fikk han slippe ut på «prøve», og har siden gjort sitt ytterste for å sikre den ungarske kirke et minimum av livsmuligheter. Hans rolle har vært uhyre vanskelig, og det har ikke vært til å unngå at hans holdning undertiden er blitt feiltolket i Vesten, av manglende kjennskap til den faktiske situasjon. Til hans etterfølger er valgt biskopen av Csanad, Endre *Hamvas*. Halvparten av alle Ungarns bispestoler er nå ledige, og de biskoper som nå er igjen, er enten oppe i årene eller meget syke. Det har aldri lyktes å få regjeringens tillatelse til å vie nye biskoper, og det er tydelig at kommunistene på denne måten vil søke å svekke kirken ytterligere. Å vie biskoper uten regjeringens samtykke vil ha liten hensikt, da en slik biskop ikke vil ha noen muligheter for å skjøtte sin oppgave noenlunde effektivt; mest sannsynlig ville han straks bli fengslet.

USA

Biskop til forsvar for velferdslovgivning.

I en kraftig tale i Galveston, Texas, for noen tid siden, gikk erkebiskopen av San Antonio, Robert E. *Lucey*, skarpt til felts mot dem som tok avstand fra en velferdslovgivning under påskudd av å «bekjempe sosialismen». Erkebiskopen tok til orde mot de «egoistiske interesser» som stoppet alle forsøk på offentlige velferdsprogrammer av forskjellig slag i staten — spesielt gjaldt det fanger, ungdomsforbrytere, sinnssyke, blinde, gamle, og barn uten hjelp fra sin familie. Ennvidere understreket han arbeidernes rett til å organisere seg og tok spesielt til orde for at det endelig ble gjort noe for å rette opp situasjonen for sesongarbeiderne, som til dels lever i umenneskelige kår. Dette, sa biskopen, var et spørsmål om rent alminnelig kristen nestekjærlighet og hadde ingenting med «sosialisme» å gjøre.

BERGEN

i Nygårdsgr.
ved Eldorado

Giertsen
i Småstrandgaten

BOKHANDEL BERGEN

Bergens-
firmaer

Hvitere og skånsommere vask med
«REFORM»

BERGENS SÅPEFABRIKK A/S

HARALD MADSEN

Strandgaten 73, Bergen
Kolonial engros

Tlf. 10 415 - 12 359 - 18 528
Sverre Madsen privat tlf. 72 428

L. ANDERSEN - Bergen

Velassortert engrosforretning i frukt, grønnsaker og poteter.
Import av tørket og hermetisk frukt samt erter i beste kvalitet.
Bergens eldste engrosfirma i bransjen.

SPEIL OG FOTORAMMER

i godt utvalg

T. Kjelstrup Olsen

midt i Marken

Peter M.

KOLDERUP

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

Bergens-
firmaer

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

BERGEN

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482

SKAL DE BYGGE,

da henvend Dem

til oss om glassarbeidet.

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

T. Beyer

BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP

Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen

Johan H.
BENZON
A/S

En gros - Telefon 10106

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

A/S BJØRN

Tøsse **MØLLE**

A. K. EGGE A/S

Frukt og grønnsaker

En gros

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Solheimsgt. 25
Tif. 99 016 Bergen

NYGÅRDSGATENS FISKEMAT

Inneh. J. Ludvigsen

Tif. 12 941

JACOB L. BERSTAD

Kontorutstyr

Bergen - Oslo

KNUDSEN
i Marken

Møbler — Gardiner — Tepper

Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Eftf.
JUVELER SMÅSTRANDGT 4
BERGEN

Alt i papir og kontorartikler

TORNØE

hos oss finner De alt i
Undertøy - Sengenutstyr

FABRIKUTSALGET A/S

URMAKER ANTON M. OLSEN

Olav Kyrresgate 1 - Tif. 13035

Våre bekjente Myhre Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE A/S
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN - OSLO

Eches Færvehandel

NYGÅRDSGT. 4

**All slags
skadeforsikring**

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

SVERRE W. MONSEN

Manufakturvarer - Sengenutstyr

Martin Olsen's Eftf.
S. AAKRE

BAKERI & CONDITORI

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Fargehandlvarer
Kjøkkeninnredning og utstyr

THIIS & CO A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

En kjærkommen
gave:

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO

A/S Norsk Medicinsk Varehus

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell - Elektromedisin - Røntgen

Pilestredet 7

Tlf. 33 43 70

OSLO

Service-avdeling

Apotekerveita 4 - Tlf. 24 921

TRONDHEIM

ERLING MOE

God fisk

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bemh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Brevskolen om den
katolske kirkes tro
og moral

Spørsmål besvares av lærerne.

Kurspris kr. 10.—.

Katolsk Informasjon

Postboks 3664 - Oslo

WISBECH
ANFISELSKAP

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**